

Molato wa Polao ya Johanistan

ka Lute Munzhedzi

Letšatši e be e le la 20 Hlakola 2020. Monyakišiši wa dipolao Johan Ferreira le Nna, Monyakišiši Lutendo Munzhedzi, re be re sa tšwa go fihlelela kgatelopele ka polao ya Johanistan ya Mohumagatšana Mohlwaela wa Nako. Mathomong, babelaelwa ba bararo ba be ba tlišitšwe go botsišwa dipotšišo, yo mongwe le yo mongwe a bolela gore ba be ba eme moo ba bego ba le gona gomme ba na le segalo sa lešata le lesweu. Ka lebaka la teko ya go utolla maaka e be e sa kgonthiše mo melatong ka moka ye meraro, molato wo o be o tsebja bjalo ka molato wa go se be le tšwelopele ka ge go se na bohlatse bjo bongwe bjo bo bego bo ka paka gore mmelaelwa ofe goba ofe ke mmolai.

Monyakišiši Johan le nna, le ge go le bjalo, re hweditše mekgwa ye meswa ya go rarolla bosenyi.

Babelalelwa ba bararo e be e le AR Davis, wa bobedi (khouto ya ID: $*z_t = 1.99z_{t-2} - 0.98z_{t-2} + a_t^*$), M.A. Rose, wa pele (khouto ya ID: $*z_t = a_t - 0.01a_{t-1}$), le Mohumagatšana ARMA II (ID code: $z_t = 0.8z_{t-1} + a_t - 0.01a_{t-1}$) yo mongwe le yo mongwe a bitšwa AR(2), MA(1) le ARMA(1,1) ka go latelana, bao ba bego ba na le sebopego sa maemo sa Gaussian.

Go tšwa dipegong tša dipaki, re kgonne go fokotša diponagalo tše di itšego tša mmolai. Sa mathomo, dinyakišišo tša peleng di phethagetše gore molaodi a be a se na lebaka le le bonagalago gomme gore se e be bosenyi bja maikemišetšo a go gobatša. Basenyi ba bjalo ba laetšwa bjalo ka basenyi ba lefelea.

Sa bobedi, dihlatse tše di kwelego mmolai, ba hlaloša gore mmolai o

be a se na lešata le lešweu (seo se tlwaelegilego tikologong ye). Gomme sa boraro, ba be ba tsebega ba fetogfetoga (ba be ba ba fetogfetoga).

Babelaelwa ka moka ba be ba bonagatšwa gore ga ba na lebaka le le bonagalago ka ge go be go na le dikamano tše mmalwa goba tše di se nago kamano gare ga bona le yo a boletšwego, eupša diteko tše dingwe di be di swanetše go dirwa. Babelaelwa ka moka ba boraro ba be ba bolela gore ba kgotsofetše le gore ba na le mokgwa wa go bolela gore ga ba fetogefetoge le gore ba na le lešata le lešweu (seo se ka bago se gakagantšhitšwe gabonolo), eupša Monyakišiši Ferreira le nna re be re na le tshepo ya gore molaodi o be a le gare ga sehlopha; ka moo re tšere sephetho sa go tšwela pele ka diteko. Temogo ya rena e be e le e nepagetše; go be go na le molaodi gare ga rena. Eupša molaodi e be e le yo ke bego ke mmelaela kudu, le ge Monyakišiši Ferreira a be a akanya.

MA(1), nakong ya mathomo, o be a bonagala a na le diponagalo tša diphetogo tše di sa letelwago tše di ka bago seka sa botho bja go se bolelwe pele. Eupša re be re ka se thee kgahlego ya rena godimo ga ponagalo yeo, ka fao re mo tšere gore re mo leke. Teko ya mathomo e thomile. Re tšere Mohumagadi MA Rose, wa mathomo, gomme ra thoma diteko. Go tšwa go tshedimošo, re ka phetha ka gore MA Rose, sa mathomo, o be a na le segalo sa lešata le lešweu gomme o be a sa fetogefetoge; ka gona, go dikgonono ka moka tšeo di dikologilego MA Rose, ya mathomo, di phošollotšwe, gomme ra ya go mmelaelwa wa go latela.

Mohumagatšana ARMA II e be e se yo moswa lefelo la maphodisa.

O ile a swarwa ka lebaka la bohodu bja boitsebišo ga bebedi pele ga fao.

O be a na le mathata a semelo, efela e be e le modiragatši yo kaone ka theetha pele a se sa tsebega. Ge a be a tsena, o be a myemyela bjalo ka ge a be a tseba gore a ka bonwe molato, eupša o be o ka se tshepe motho yo a nago le seemo sa gagwe sa go se botege. Teko ya mathomo ya thoma, gomme dipalopalo tša gagwe tša lentšu di bontšhitše gore Mohumagatšana ARMA ka nnete ga a na segalo sa lešata le lešweu ka tlhago. Ke ile ka myemyela gore nako ye nngwe go bonagala go le

bonolo kudu. Nkabe ke mo tswaleletše mo kgolegelong metsotswana ye. Go be go se na mokgwa wo a ka se fetogefetogego. O be a fetoga ka mehla ka nako, eupša Monyakišiši Ferreira a phegelela go ya pele. Dipoele tša teko ya bobedi di tlile, gomme ke ile ka makatšwa ke gore ka nnete o be a sa fetogefetoge. Go makatšwa ga ka ke dipoele go be go se go gogolo bjalo ka sephetho. Go be go šetše mmelaelwa, eupša ke a ikana gore e ka se be Morena AR Davis, wa bobedi; e be e le lesogana la go tsebega kudu mo setšhabeng."

Teko ya boraro e thomile. Re tsene le Morena AR Davis, wa bobedi, go dirwa teko. Mathomong ka go lebega, o be a bonagala a na le leano le le lemogilwego, eupša dipoele tša teko ya mathomo di fihlile, gomme di gateletšwe ka pene ye khwibidu ye e koto, ke bone lentšu le le rego "O PALETŠWE". Ga a na le lentšu e lešweu ka tlhago. Ke ile ka fetoša tokumente go utolla enke ye khwibidu khutlong ya go swana ya letlakala le le latelago: "O PALETŠWE". Ge ke lebeletše Morena AR Davis, wa bobedi, ke ile ka bona letlalo la gagwe le fetoga le lesehla. O be o ka re be re tseba seo se swanetšego go direga.

Mohlankedi o tsene gomme a thoma go mmalela ditokelo tša gagwe, "Morena AR Davis, o swerwe ka polao ya Mohumagatšana Mohlwaela wa Nako", gomme ba mo laetša tsela ya go tšwa.

Ke be ke makatše kudu. O be a tsebja kudu setšhabeng ka go ba le ponagalo ye botse go go se fetogefetoge, gomme a na le segalo sa lešata le lešweu ka toropong. Ke be ke nagana gore o be a ka lokollwa bonolo, eupša go be go hlakile go nna letšatšing leo gore ga re ke re dira dikakanyetšo ntle le go tseba dilo ka nnete.

Ga go nyakege go bolelwa gore, kgatelopele ye go nyakišišo ye e makatšago e be e le kimollo go setšhaba. Ka mengwaga ye mehlano go bile le go se kgotsofale ka tsebo ya gore mmolai o sa dutše a phegelela, eupša ka baka la go nagana gabotse le bokgoni bja maemo a godimo bja Monyakišiši Ferreira le Monyakišiši Munzhedzi, mmolai yo mongwe gape o boliale gannyane lerole!

